

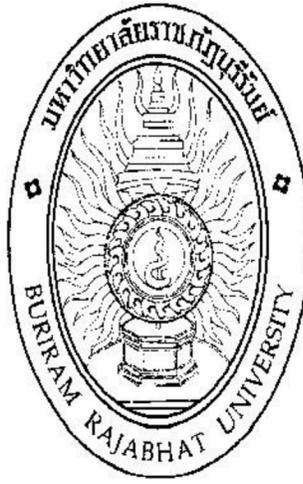

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย
จังหวัดบุรีรัมย์**

**การค้นคว้าอิสระ
ของ
กาญจนา สวายพล**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พฤศจิกายน 2555**

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**PEOPLE'S PARTICIPATION IN MAKING LOCAL DEVELOPMENT
PLANS OF LAHANSAI SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN LAHANSAI DISTRICT,
BURIRAM PROVINCE**

Kanjana Sawaipol

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

November 2012

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล
ละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย กาญจนา สวายพล

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน

ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเกียน

ที่ปรึกษาร่วม

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปีที่พิมพ์

2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน
คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้จาก
การสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร่ ยามาเน่
ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตาม
สัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ
ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9687 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลจากการวิจัยพบว่า :

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล
ละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการเตรียมการ ด้านการ
ปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ให้มีการดำเนินการตาม
แผนพัฒนาครบถ้วนร้อยละร้อยเปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นตัวแทน
ของเจ้าหน้าที่เพื่อประชาสัมพันธ์วันเวลาในการออกประชาคมของเทศบาล และให้ประชาชนมี
ส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ตามลำดับ

TITLE Peoples' Participation in Making Local Development Plans of Lahansai Subdistrict Administrative Organization in Lahansai District, Buriram Province

AUTHOR Kanjana Sawaipol

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan	Major Advisor
Assistant Professor Prakrit Jantakien	Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2012

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the peoples' participation in making local development plans of Lahansai Subdistrict Administrative Organization in Lahansai District, Buriram Province in 3 aspects: preparation, operation, and following up and evaluation. The samples were 378 people, selected by using the Table of Taro Yamane, and simple random sampling, respectively. The research instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire, including checklist, 5-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.9687. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The findings were as follows:

1. The peoples' participation in making local development plans of Lahansai Subdistrict Administrative Organization in Lahansai District, Buriram Province as a whole was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the following up and evaluation was at a low level ; whereas, the rest aspects were at a moderate level. The rankings from the highest to lowest mean scores were preparation, operation, and following up and evaluation, respectively.

2. The additional suggestions and opinions about the peoples' participation in making local development plans of Lahansai Subdistrict Administrative Organization in Lahansai District, Buriram Province were that the operation with development plans should be provided 100%, followed by people should role to be the representatives for the time and date public relation of municipality, and public participation in the formulation of guidelines for the preparation of development plans, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเคียน กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านคือ ดร.ผดุงชาติ ยงดี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดร.กระพัน ศรีงาน รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงคลัด รองนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ นายถนอม เสงวณิชย์ นายกเทศมนตรีตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้อนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและประสานงานในการแจกแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณ ประธานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลละหานทราย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุก ๆ ท่าน ที่ได้เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามงานวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ขอขอบคุณพนักงานเทศบาลตำบลละหานทราย เพื่อน ๆ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 12 ศูนย์บุรีรัมย์ ที่ได้ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้ และวิชาชีพ ตลอดจนชี้แนะคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

กาญจนา สวายพล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	14
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	32
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล.....	45
บริบทของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	76
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	77
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	92
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	101

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน.....	60
2 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	67
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเตรียมการ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	68
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติการ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	69
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ.....	71
7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญเพราะเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ช่วยชี้ทิศทางในการพัฒนาให้เป็นไปอย่างถูกต้องไม่หลงทาง โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุเป้าหมายของการบริหารงาน และแนวทางในการบรรลุเป้าหมาย บนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้อง กับศักยภาพของท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย การจัดทำหรือวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น จึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เพราะแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นจะเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต และเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน ก็ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและให้ประชาชนได้ร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เทศบาลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้จักการปกครองตนเอง เช่น รู้ว่าท้องถิ่นตนต้องการอะไร มีปัญหาอย่างไร ควรจะดำเนินการอย่างไรจึงจะบรรลุถึงความต้องการเหล่านั้น ตลอดจนควรแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างไร เป็นต้น ถ้าหากประชาชนมีความสนใจและรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของตนเอง ประสงค์ให้ท้องถิ่นของตนพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้งแล้ว ประชาชนเองจะเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของท้องถิ่นและของตนเองโดยเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีความตั้งใจดีเข้ามาทำหน้าที่บริหารกิจการต่าง ๆ แทน

เทศบาลตำบลละหานทราย ได้จัดทำแผนพัฒนาเช่นกัน แต่ยังไม่เคยศึกษาว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะเป็นส่วนร่วมในด้านอำนาจและหน้าที่การตัดสินใจในการบริหารของเทศบาล ตราเทศบัญญัติและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามกฎหมายนั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การวางแผนพัฒนาในด้านต่าง ๆ ก็ยังมีความสำคัญเพราะ การวางแผนพัฒนานั้น จะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทาง

การพัฒนาของเทศบาลตำบลละหานทราย แต่การจะได้มาซึ่งแผนพัฒนาที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการขับเคลื่อนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้านั้น จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบและปัจจัยในหลาย ๆ ด้านมาเป็นตัวกำหนดเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ปัจจุบันการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลละหานทราย ดำเนินงานในลักษณะการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบประชาคมหมู่บ้าน และเทศบาลมีความเจริญและการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการขยายตัวด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวนของประชากรก็เพิ่มขึ้น ซึ่งการเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลนั้นย่อมมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีตามมาด้วยและสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับการเจริญเติบโตก็คือสภาพของปัญหาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและสภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน แต่แผนพัฒนาเทศบาลที่ปรากฏออกมายังไม่ครอบคลุมปัญหาความต้องการของประชาชน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาเมื่อคณะผู้บริหารนำมาจัดทำงบประมาณมักเกิดปัญหาร้องเรียนว่าไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน อาจเกิดจากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานเทศบาล จึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวมถึงการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย ว่ามีความสอดคล้องในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะนำเสนอต่อคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย และคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลละหานทราย เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยเน้นยุทธศาสตร์ที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552 : ออนไลน์)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 17 ชุมชน จำนวน 6,172 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งมีนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การที่ประชาชนซึ่งประกอบด้วยบุคคล กลุ่ม และองค์กรที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น ซึ่งประเด็นปัญหา การตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การได้รับประโยชน์ การตรวจสอบการใช้อำนาจทุกระดับ การติดตาม การประเมินผล การแก้ปัญหาอุปสรรค

2. **การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น** หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย เข้ามามีส่วนร่วมโดยมีอำนาจในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ของเทศบาลตำบลละหานทราย ใน 3 ด้าน ดังนี้

2.1 **ด้านการเตรียมการ** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุม ร่วมคิดและกำหนดแผนการปฏิบัติงาน ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม การคัดเลือกผู้นำชุมชน ประสานงานกับหน่วยงาน ส่วนร่วมในเวทีประชาคม

2.2 **ด้านการปฏิบัติการ** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การร่วมปฏิบัตินโยบาย แผนการดำเนินงาน โครงการหรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย การประสานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเทศบาล

2.3 **ด้านการติดตามประเมินผล** หมายถึง การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผล วางแผนการติดตามประเมินผล กำหนดประเด็นในการติดตามผล สรุปผลการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการติดตามประเมินผล

3. **เทศบาล** หมายถึง เทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

4. **ประชาชน** หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสะพานทราย อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถมองเห็นแนวทางในการศึกษาวิจัยชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
6. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล
7. บริบทของเทศบาลตำบลสะพานทราย อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีหลายรูปแบบและหลายลักษณะแตกต่างกันออกไปตามความต้องการของตนเองและลักษณะของชุมชน แต่มีจุดมุ่งหมายหลักเดียวกัน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้า จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน

แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการสำคัญหลายประการ กล่าวคือ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการ ทำให้พฤติกรรมของบุคคลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร ลดความขัดแย้งระหว่างบุคลิกภาพส่วนบุคคลกับองค์กร ทำให้เกิดการทำงานเป็นทีม นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างแรงจูงใจ โดยสนองความต้องการทางจิตใจ โดยได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

ธรรมรส โชติคุณุช (2540 : 228) ได้กล่าวถึงหลักการมีส่วนร่วมนั้นมีหลักการสำคัญประกอบด้วย การทำงานที่อาศัยประสบการณ์เดิมของสมาชิก เป็นการทำงานที่ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้และความคิดที่ท้าทายแปลกใหม่อย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กันเองระหว่างสมาชิก และระหว่างสมาชิกกับวิทยากรเป็นการขยายความคิดที่มีอยู่ให้ขยายกว้างออกไป รวมถึงมีการสื่อสารด้วยวิธีการพูด การเขียน เพื่อแลกเปลี่ยนวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความคิด

ทวีศักดิ์ นพเกษตร (2541 : 27) ได้ให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมพิจารณาค้นหาปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การมีส่วนร่วมวิเคราะห์ถึงสาเหตุและที่มาของปัญหา พิจารณาหาแนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผนและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินการ

สรุป แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมอาจใช้วิธีการให้ร่วมคิดประเด็นปัญหาใกล้ตัวในพื้นที่และมีแนวทางการพัฒนาที่ไม่ยากเกินไป โดยพิจารณาลำดับกิจกรรมจากง่ายไปยาก และสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของสมาชิกเพื่อร่วมกันพิจารณาค้นหาปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา พิจารณาหาแนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงาน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่า การมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายประการ ซึ่งสามารถประมวลได้ดังต่อไปนี้

ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2543 : 21) ได้อธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการ และทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีการเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการณ์นั้น ๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่คนเรารวมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่ม หรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์กร ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลง

เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมณ์ (2543 : 11) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่ประชาชนซึ่งประกอบด้วยบุคคล กลุ่ม และองค์กรที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ การรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น ซึ่งประเด็นปัญหา การตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การได้รับประโยชน์ การตรวจสอบการใช้อำนาจทุกระดับ การติดตาม การประเมินผล

การแก้ปัญหาอุปสรรค ดังนั้น การทำงานแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับบุคคลและองค์กรหลายประเภท เพื่อให้เกิดความสมานไมตรี

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545 : 28) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง ขบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีบทบาทและสิทธิในการตัดสินใจดำเนินนโยบายและการมีส่วนร่วมในการควบคุมสถาบันตลอดจนการจัดสรรการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบของตน อันจะทำให้เกิดการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546 : 14-15) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการและยังได้ให้หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ เพราะถ้ามนุษย์ไม่สามารถคิด ร่วมรับรู้ หรือเข้าใจเพียงพอก็อาจไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควรหรืออาจใช้เพื่อทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเองและสิ่งแวดล้อมได้
2. เชื่อว่ามนุษย์ต่างมีความคิดและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน
3. เชื่อว่าทุกคนไม่ได้ชั่วดี มาตั้งแต่เกิด โดยเหตุที่เขาอยากจนนั้นมีสาเหตุจากกรรมเก่า
4. เชื่อว่าชาวชุมชนต่าง ๆ มักมีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง บางเรื่องที่ชาวชุมชนยึดถือจึงต้องค่อย ๆ ให้ปรับตัวผสมผสานกับวิทยาการภายนอก
5. เชื่อว่าตนต่างกับชาวบ้านอยู่ไม่น้อยและชาวบ้านเองก็แตกต่างกันอยู่บ้าง
6. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสามารถพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของตนให้ดีได้ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม
7. อาจใช้การมีส่วนร่วมในหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบโดยตรง คือมีส่วนร่วมโดยตัวบุคคลและแต่ละบุคคล หรือประชาชนก่อตั้งองค์กรขึ้นมามีส่วนร่วม หรือให้มีตัวแทนมามีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่
8. การมีส่วนร่วมยังมีเพิ่มขึ้น เมื่อมีสภาพที่เหมาะสม คือประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้สึกรู้ว่าเขาได้ควบคุมโชคชะตาของตนเอง มีอิสรภาพ ได้รับความเสมอภาคและได้รับความจริงใจให้มีส่วนร่วม ต้องมีความสามารถพอที่จะมีส่วนร่วมด้วยได้ มีการสื่อสาร 2 ทาง เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับข้อมูลอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับทราบ ร่วมคิด มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่โครงการมากยิ่งขึ้น เมื่อเข้ามามีส่วนร่วมแล้วไม่กระทบกระเทือนสถานภาพในหน้าที่การงานหรือทางสังคมให้ลดน้อยลง ไม่ทำให้ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายมาก

เกินไปกว่าผลตอบแทนที่เขาประเมินว่าจะได้รับ และต้องมีกลวิธีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างโครงการและผู้มีส่วนร่วมได้เสียเป็นอย่างดี

สรุป ความหมายดังกล่าวข้างต้น ได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันในด้านการตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติตาม การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความหมายนี้ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นเป็นผู้นำของการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมากที่จะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

ธีระพงษ์ แก้วหาวยษ์ (2543 : 149) ได้จำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม หรือประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานหรือข้อมูล เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น จากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต ก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

โกวิท พวงงาม (2545 : ออนไลน์) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาลงมือทำไปโดยไม่เข้าใจและไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการ นำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้น ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความยากลำบาก

อคิน รพีพัฒน์ (2547 : ออนไลน์) ได้จำแนกประเภทการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนาเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มในขั้นริเริ่มโครงการ : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้นๆ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนโครงการพัฒนา : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน กำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือโดยการบริหารงานและประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น
4. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลที่เกิดจากโครงการพัฒนา : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากโครงการ หรือมีส่วนในการรับผลเสียที่อาจเกิดจากโครงการ ซึ่งผลประโยชน์หรือผลเสียนี้อาจเป็นด้านกายภาพหรือด้านจิตใจที่มีผลต่อสังคม

หรือบุคคลก็ได้

5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการพัฒนา : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่า โครงการพัฒนาที่พวกเขาดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะๆ หรือการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวมยอดของโครงการทั้งหมด

สรุป ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนจะต้องเข้าร่วมในขั้นตอนต่างๆ ของกิจกรรม เริ่มจากการสำรวจขั้นต้นหรือการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรม การร่วมตัดสินใจในแนวทางแก้ไขปัญหา การปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้และการร่วมติดตามประเมินผลและพิจารณาทบทวนกิจกรรม เพื่อหาหนทางแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตย แยกตัวเป็นอิสระ ไปจากประเทศเป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและการจัดองค์การที่จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตน โดยอิสระ

ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกับการบริหารงานของท้องถิ่น มีการจัดเป็นองค์กร โดยมีตัวแทนซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องกำกับดูแลด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และมีผู้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้หลายท่าน ได้สรุปแนวความคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า

พยนต์ เอี่ยมสำอาง (2542 : 17) สรุปไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาล ได้กระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้สิทธิดำเนินการปกครองตนเองและมีองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2542 : 9) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ หรือกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองที่

เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตน ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

โกวิท พวงงาม (2544 : 21) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและมีอำนาจการปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมาย และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชน ในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น แต่การให้ความเป็นอิสระนี้มีข้อจำกัดภายใต้รัฐธรรมนูญ มาตรา 1 ซึ่งบัญญัติว่า ประเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวแบ่งแยกมิได้ การให้อิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่น ซึ่งมีอาจให้ความเป็นอิสระถึงขนาดให้แยกเป็นรัฐอิสระเป็นแบบมลรัฐได้

ชาญวุฒิ สีนุญา (2551 : 24) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

จากนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีอาณาเขตของตนเอง มีประชากรตามที่หลักเกณฑ์กำหนด มีอำนาจ และมีอิสระในการปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง จึงสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 : 27-29)

1. การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนมีดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม

สำหรับผู้ได้รับเลือกเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นที่จะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารท้องถิ่นเกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองท้องถิ่นประการหนึ่งคือ การปกครองตนเองไม่ใช่เกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองก็คือการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น นอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นต้องรับฟังเสียงประชาชนวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ

3. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจ สังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทอย่างได้ผลนั้น จะต้องเริ่มมาจากการช่วยตนเองของท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรง โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่เช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะการหยิบบิ้นให้

4. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างไม่ว่าทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาต่างกัน ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องรู้ถึงปัญหาความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี

5. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้าง ผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศ ในอนาคต หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้งการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่อกันในอนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกทักษะการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นเพื่อมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองในระดับหนึ่งให้ประชาชนได้จัดการปกครองตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและการแบ่งเบาภาระรัฐบาลกลางและเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและที่สำคัญคือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างกว้างขวาง

รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันมีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยในสภาวะการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ได้ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว และมีความเข้าใจในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ประกอบกับการพัฒนาของประเทศได้ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญขึ้นเป็นลำดับ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองให้มากที่สุด อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง แต่ทั้งนี้ การที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตาม จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนขีดความสามารถทางด้านการบริหาร บุคคล การเงิน และการคลัง ของท้องถิ่น สำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันมี 2 รูปแบบด้วยกันคือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552ก : ออนไลน์)

1. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่

1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการเป็นผู้กำกับดูแล

1.2 เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

2. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่ง คือ

2.1 กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างการบริหาร คือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต

2.2 เมืองพัทยา มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา
สรุปการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามี

ส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับการบริหารงานของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การติดตามผลและการประเมินผล เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นกลไกที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี และน่าจะดีกว่าการปกครองที่รวมศูนย์อำนาจหรือการบริหารจัดการจากพื้นที่ที่ห่างไกล เพราะคนที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ย่อมรู้ปัญหาได้ชัดเจนกว่าและการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนไปโดยหยั่งรากลึกถึงสู่สังคม ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญต่าง ๆ ได้จากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546 : 3) มีดังนี้

1. เน้นกระจายอำนาจทางการคลังและการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดงบประมาณของตนเองได้อย่างอิสระ
2. ส่งเสริมให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีความชัดเจนและเหมาะสม ควบคู่กับการส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่น
3. สนับสนุนให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งให้มีระบบตรวจสอบและประเมินผลที่ดี และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจมีดังนี้ (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2542 : 1-15)
  1. แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้
    - 1.1 คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่
      - 1.1.1 นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน
      - 1.1.2 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นเลขา
      - 1.1.3 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองคน ผู้บริหารเทศบาลจำนวนสามคน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้าคน และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารเมืองพัทยาหรือผู้บริหารองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นรวมสองคน ทั้งนี้โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประเภทเลือกกันเองตามหลักเกณฑ์และวิธีที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

1.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นในสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์และด้านกฎหมาย ทั้งนี้การสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนดไว้ให้หัวหน้าสำนักงานและคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลขานุการคณะกรรมการ

1.2 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

1.2.1 ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกำหนดเวลา ดังนี้

1.2.1.1 ภารกิจที่ดำเนินการค้าระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

1.2.1.2 ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

1.2.1.3 ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

1.2.2 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดยในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แตกต่างกันได้โดยให้เป็นไปตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งต้องพิจารณาจากรายได้และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลาสิบปี

1.2.3 กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและความช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

1.2.4 กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2544 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ

20 และในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2549 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็น สัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ทั้งนี้โดยการเพิ่มสัดส่วนตาม ระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการ สาธารณะได้ด้วยตนเอง และโดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

1.2.5 การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริการ สาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็น และความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

2. แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2542 : 2-15) ได้สรุปแนวทางและสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะภารกิจการให้บริการสาธารณะที่จะต้องถ่ายโอนใน 4 ปี ได้กล่าวถึง การให้บริการสาธารณะ คือ

2.1.1 ภารกิจที่ซ้ำซ้อน เป็นภารกิจให้บริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้ รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องเดียวกัน และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นได้มีการดำเนินการตามภารกิจนั้นแล้ว

2.1.2 ภารกิจที่รัฐจัดทำให้เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นภารกิจการ ให้บริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่แต่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่เคยดำเนินการตามภารกิจนั้น

2.1.3 ภารกิจที่รัฐจัดทำในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เป็นภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินในเขตพื้นที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งและมีผลกระทบเกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

2.1.4 ภารกิจตามนโยบายรัฐบาล ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดยังไม่ พร้อมขยายเวลาเตรียมความพร้อมได้ภายใน 10 ปี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำแผน เตรียมความพร้อม และราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุน แนะนำด้านการบริหารจัดการและเทคนิควิชาการ

2.2 ภารกิจการให้บริการสาธารณะที่จะต้องถ่ายโอนกำหนดไว้ 6 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย การคมนาคมและขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การควบคุมอากาศ

2.2.2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม การศึกษา การสาธารณสุข การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและที่อยู่อาศัย

2.2.3 ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ประกอบด้วย การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.2.4 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมการลงทุน การพาณิชยกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

2.2.5 ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การคุ้มครองดูแล บำรุงรักษา ใช้นโยบายจากป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ การดูแลรักษาที่สาธารณะ

2.2.6 ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย การจัดการดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ และการจัดการดูแลพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ

2.3 ระยะเวลาการถ่ายโอน แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

2.3.1 ระยะที่ 1 ระยะเวลา 1-4 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 - 2547 โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม สามารถดำเนินการได้และแล้วเสร็จภายใน 4 ปี โดยเป็นการกถ่ายโอนตามมาตรา 30 (1) ของพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.2 ระยะที่ 2 ระยะเวลา 1-10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 - 2553 เป็นการถ่ายโอนเนื่องจากการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกันในระยะ 10 ปีแรก ตามมาตรา 30 (2) ของแผนปฏิบัติการขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2551

2.4 แนวทางในการกระจายอำนาจในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

2.4.1 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามนโยบาย ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อเป็นการจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.4.2 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามนโยบาย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2.4.3 ส่งเสริมและสนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น

2.4.4 สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

2.4.5 กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศที่เป็นส่วนรวม รวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก

2.4.6 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

2.4.7 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

2.4.8 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้

2.4.9 ในกรณีการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร ในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจ

2.4.10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5 แนวทางการดำเนินงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การดำเนินงาน และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ดังนี้

2.5.1 สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคมตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวด้วย

2.5.2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่และแก้ไขปัญหาในชุมชน

2.5.3 ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชนและภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมและเข้าถึงอำนาจการตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและการป้องกันการทุจริต

2.5.4 ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร ในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.5.5 ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่เข้าใจและรับรู้ถึงสิทธิของประชาชนตามกฎหมาย เช่น การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติ (ข้อบังคับ) ท้องถิ่น การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลปกครอง และการใช้สิทธิร้องต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเมื่อมีการละเมิดสิทธิโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2.5.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และภาคประชาชน มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน หรือส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และภาคประชาชน เข้าร่วมเป็น

อาสาสมัครในบางกิจกรรมของท้องถิ่น เช่น การตั้งกลุ่มอาชีพของตนเอง การเฝ้าระวังดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนของตนเอง เป็นต้น

2.5.7 มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาภาคประชาชน (Citizen Advisory Board) เพื่อให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น การวางแผน/โครงการ

2.5.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำปี มีเนื้อหาสาระประกอบด้วย กิจกรรม ขั้นตอน วัน เวลา ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้ประชาชนในเขตพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในรอบปี และเปิดเผยให้ประชาชนทราบภายในเดือนตุลาคมของทุกปี

2.6 แนวทางการดำเนินงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการตรวจสอบติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ และติดตามประเมินผลแผน ทำให้ระบบการดำเนินงานต่างเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คือ

2.6.1 พัฒนาระบบการตรวจสอบและระบบการติดตามประเมินผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนและภาคประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบและติดตามผล

2.6.2 ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

2.6.3 สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและการประเมินผล การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการโดยประชาชนเป็นหลัก และอาศัยเครือข่ายของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ส่วนราชการหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.6.4 ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาเสริมสร้างการทำงานตรวจสอบภาครัฐ

2.6.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6.6 ปรับปรุงกลไกการตรวจสอบทางการเงินและค่าใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งภายนอกและภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัว โดยให้ครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มากขึ้น

2.6.7 พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสนเทศและระบบการรายงานข้อมูลการเงินการคลังให้ประชาชนทราบ ได้แก่ฐานข้อมูลรายได้ รายจ่ายท้องถิ่น ตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึง

ประสิทธิภาพการจัดการบริการสาธารณะต่าง ๆ ข้อมูลต้นทุน การจัดผลผลิตและผลลัพธ์ของการทำงานที่มีต่อประชาชน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6.8 ส่งเสริมและเชิดชูองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่น เกี่ยวกับความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนวัตกรรมเพื่อให้เป็นรูปแบบการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

2.6.9 จัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานของ อปท. เช่น ช่องทางที่ประชาชนจะมีส่วนร่วม หรือวิธีการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นต้น

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันให้ชัดเจน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดหรือแห่งใดที่มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในภารกิจ ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน 4 ปี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดหรือแห่งใดที่ไม่สามารถจะรับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจภายใน 4 ปี ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน 10 ปี รวมทั้งกำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลภายในไม่เกิน พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยการเพิ่มสัดส่วนอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ให้เป็นปัจจุบันอาศัยอำนาจตามความใน

มาตรา 5 มาตรา 16 และมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2548 : ออนไลน์)

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งยกเว้นกรุงเทพมหานคร

“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาเมืองพัทยา สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“อำเภอ” หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“สมาชิกสภาท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน” หมายความว่า ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน หัวหน้ากองวิชาการและแผน หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าว

“พนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ข้าราชการส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล และพนักงานหรือข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“แผนพัฒนา” หมายความรวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

“แผนพัฒนาสามปี” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

“แผนการดำเนินงาน” หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

“โครงการพัฒนา” หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้

“การแก้ไข” หมายความว่า การแก้ไขข้อผิดพลาดในแผนพัฒนาหรือแผนการดำเนินงาน
ให้ถูกต้อง โดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป

“การเพิ่มเติม” หมายความว่า การเพิ่มเติมแผนงาน โครงการที่ไม่มีอยู่ในแผนพัฒนาสาม
ปีให้ปรากฏไว้ในแผนพัฒนาสามปี

“การเปลี่ยนแปลง” หมายความว่า การทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของแผนพัฒนา
เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ข้อ 5 ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและ
วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ
เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ได้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ
ยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามระเบียบนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัด แล้ว
รายงานกระทรวงมหาดไทยทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ยกเว้นหรือผ่อนผัน

ข้อ 6 การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องสอดคล้องกับระเบียบ
ว่าด้วยการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ 7 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ 8 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานกรรมการ
2. รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน กรรมการ
3. สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
5. ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่

น้อยกว่าสามคน กรรมการ

6. ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน

แต่ไม่เกินหกคน กรรมการ

7. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ

8. หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ 8 (3) (4) (5) และ (6) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 9 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ
2. หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ
3. ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
4. หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ
5. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหาร

ท้องถิ่นมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ 9 (3) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 10 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก
  - 1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง
  - 1.2 การกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
  - 1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชน โดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
  - 1.4 กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด
  - 1.5 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น
  - 1.6 แผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มาประกอบการพิจารณาด้วย

2. ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

ในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหา ความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

3. พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน
  4. ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ 19(2)
  5. พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
  6. แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงาน
- ตามที่เห็นสมควร

7. ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็น โครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

ข้อ 11 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงาน และจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ 19 (1)

ข้อ 12 การประชุมของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผล คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด แล้วแต่กรณีจึงจะเป็นองค์ประชุมให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมการวินิจฉัยชี้ขาดของการประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 13 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติตาม (1) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (2) ถึง (7) ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้

2. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น
  3. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
  4. เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นกรรมการ
  5. ดิทยาเสพติดให้โทษ
  6. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
  7. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปและพ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- ข้อ 14 ผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้
- ข้อ 15 ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้
1. ครบวาระการดำรงตำแหน่ง
  2. ตาย
  3. ลาออก โดยยื่นหนังสือต่อประธานกรรมการที่ตนดำรงตำแหน่ง
  4. คณะกรรมการที่ผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งอยู่เห็นว่ามีเหตุอันควรและมีมติจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามให้ออก
  5. มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 13
- ข้อ 16 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้
1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
  2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทาง และข้อมูล นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่นยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

ข้อ 17 การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

ข้อ 18 แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบในกรณีของเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอได้เมื่อมีการขยายเวลาให้แก่อำเภอเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสองให้เป็นอำนาจของนายอำเภอแล้วแจ้งจังหวัดเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ 19 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาได้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อ เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงานแล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

3. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของ งาน

ข้อ 20 ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่จัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการจัดทำร่างแผนพัฒนาตามระเบียบนี้

ข้อ 21 การแก้ไขแผนพัฒนาเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 22 การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่าง แผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือ เปลี่ยนแปลงเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

3. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือ เปลี่ยนแปลงและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหาร ท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ต่อไป

ข้อ 23 การเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมี ขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนา ท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

3. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคที่เปลี่ยนแปลงและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคที่เปลี่ยนแปลง

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคที่เปลี่ยนแปลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ต่อไป

ข้อ 24 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติรวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อ 25 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

ข้อ 26 การจัดทำแผนการดำเนินงานให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่นประกาศเป็นแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนการดำเนินงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้อย่างน้อยสามสิบวัน

ข้อ 27 แผนการดำเนินงานให้จัดทำเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการหรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการจากหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณนั้นการขยายเวลาการจัดทำและการแก้ไขแผนการดำเนินงานเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน

2. ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
3. ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
4. หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตามข้อ 28 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 29 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
3. รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผล

แผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปีประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

4. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่

เห็นสมควร

ข้อ 30 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาได้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่าง

ข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

2. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของ

งาน

3. หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและ

ประเมินผล

4. ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตาม

และประเมินผลรายงานผลการดำเนินการซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลต่อคณะกรรมการติดตามและประเมินผล เพื่อประเมินผลการรายงานผล เสนอความเห็นต่อผู้บริหารท้องถิ่น

5. ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชน ในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิด ประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อ 31 เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมและเพื่อให้การบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยอาจจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตาม ความเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นเรื่องสำคัญขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำตามกฎหมาย ระเบียบ และมีความจำเป็นต่อการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามภารกิจในการบริการ สาธารณะแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญ ๆ ไว้ดังนี้ (กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2552ข : ออนไลน์)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การกำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนที่ เพิ่มขึ้น การถ่ายโอนภารกิจให้แก่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นในการจัดสรร ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่อยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ สูงสุด และมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องวางแผนใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลใน ช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุม ติดตาม วัดประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และความพร้อมที่จะมีการตรวจสอบ ทั้งโดยหน่วยงาน ของรัฐและความพร้อมที่จะมีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและ ประชาคม

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ว่า เทศบาล เมืองพัทยา และ องค์การ บริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและสำหรับ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากจะมีหน้าที่ ยังมีหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ในระยะปานกลางถึงระยะยาว เพื่อให้ทราบทิศทางและความต้องการการพัฒนาในอนาคต โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้กำหนดให้ประชาชนและภาคประชาคมเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การติดตามประเมินผลพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ทราบการวางแผนของท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่และเพื่อให้การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาถูกนำไปปฏิบัติได้จริง จำเป็นต้องจัดทำแผนงบประมาณระยะเวลา 3 ปี ที่ยึดผลสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายของการทำงาน และมีลักษณะการจัดทำที่มีความต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นแผนก้าวหน้า เพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนานั้น ๆ ในทุกระยะเวลา 3 ปี

3. หลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมามีจนถึงปี พ.ศ. 2548 ได้กำหนดวิธีการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ แต่หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ไม่ได้มีการกำหนดกระบวนการประสานแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนอกจากจะมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น อำนาจในการออกระเบียบปฏิบัติจึงแยกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.2 คณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการประสานแผน ดังนี้

กระทรวงมหาดไทยจึงได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2548 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะใช้ควบคู่กับระเบียบ ว่าด้วยการประสานแผนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้กำหนดความเชื่อมโยงในการทำงานไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

4. ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้กำหนดประเภทของการวางแผนและความหมายออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะและแนวคิดพื้นฐาน ได้ดังนี้

4.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

4.2 แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

4.3 แผนดำเนินการ หมายความว่า แผนดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

4.4 โครงการพัฒนา หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้

5. ความเป็นมาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

นับตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางมากขึ้น โดยมีเพียงที่จะมีหน้าที่ให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังคงขยายบทบาทหน้าที่ออกไป รวมถึงการพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย โดยเฉพาะเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น นอกจากนี้ ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2552 : 13) ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดทำ “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” ขึ้น โดยได้กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรเองเป็น 2 ประเภท คือ

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว
2. แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องมีการ ทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

5.1 ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดให้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้ แต่ไม่ได้ กำหนดหัวระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาว่าเป็นระยะกี่ปี ดังนั้นเทศบาลจึงสามารถที่จะ พิจารณาว่าจะทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของตน สำหรับหัวระยะเวลาเท่าใดขึ้นอยู่กับแนวคิด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าคิดไปข้างหน้า (Forward Thinking) ไปในอนาคตยาวนาน เพียงใด ประกอบกับข้อมูลปัญหาที่ต้องการการแก้ไข ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาจังหวัด ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนา ได้แก่

5.1.1 เป็นแผนที่จัดทำขึ้น โดยตั้งบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล อย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่ต้องการจะบรรลุ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทุกมิติ ทั้ง มิติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และมิติเชิงพื้นที่ ทั้งพื้นที่ใกล้เคียงขยายสู่ระดับอำเภอ จังหวัด ระดับประเทศ และระดับโลก

5.1.2 เป็นแผนที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน คือ

- 5.1.2.1 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ
- 5.1.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์พัฒนาในปัจจุบันและ กำหนดประเด็นในการพัฒนา
- 5.1.2.3 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น
- 5.1.2.4 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5.1.2.5 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น
- 5.1.2.6 การกำหนดยุทธศาสตร์และบูรณาการแนวทางการพัฒนา
- 5.1.2.7 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

5.1.2.8 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

5.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

5.2.1 เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ที่ถูกต้องยาวไกลในอนาคต

5.2.2 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ กำหนดภารกิจหลัก ประเด็นยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายและกลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมชัดเจนและทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.3 เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อย่างถูกต้องแท้จริง

5.2.4 เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความต้องการแบบบูรณาการทั้งด้านบุคลากร องค์กรทุกภาคส่วนประชาชนและพื้นที่เกี่ยวข้อง

5.2.5 เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาตลอดจนกิจกรรม โครงการต่างๆ ของเทศบาล และเพื่อให้มีการวางแผนปฏิบัติการให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์นั้น ๆ

5.2.6 เพื่อใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

5.2.7 เพื่อให้สามารถติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลได้อย่างชัดเจน

5.2.8 เพื่อให้เทศบาลก้าวไปข้างหน้าสู่ความสำเร็จได้อย่างมั่นใจ

5.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 ได้บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย

ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแผนพัฒนา ระยะยาวอย่างน้อย 5 ปี จึงเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายท้องถิ่น

6. องค์กรและหน้าที่การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผน ดังนี้

6.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานกรรมการ รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน กรรมการสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน กรรมการผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน กรรมการปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับคัดเลือกได้อีก

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง การกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรอบนโยบาย ทิศทางแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น คำมั่นถึงสถานการณ์คลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการมาประกอบการพิจารณาด้วย ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา ในการจัดทำร่างแผนพัฒนาให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชน ที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหา ความต้องการไปยังองค์กรบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่ พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาแต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร ในกรณีองค์กรบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานงานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็น โครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

6.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประกอบด้วย ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

6.3 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการติดตามผลและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธาน คณะกรรมการและกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับคัดเลือกอีกได้

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาดำเนินการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนารายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และ ประกาศผลกาติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อย ปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบ วัน แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นอาจมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาได้โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบให้หน่วยงาน หรือบุคคลภายนอกดำเนินการเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ ข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงาน หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วม ดำเนินการติดตามและประเมินผล รายงานผลการดำเนินการ ซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผล ต่อคณะกรรมการและประเมินผลเพื่อประเมินผลการรายงานผลเสนอความเห็นต่อผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามปี เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมและเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยอาจจัดให้มีการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม

7. ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ได้กำหนดไว้ว่าเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแล้วจะต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมเพื่อให้การจัดทำแผนสามปีแล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางที่ปฏิบัติที่เหมาะสมกับ สภาพปัญหาเพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยได้นำข้อมูล พื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบตามลำดับ ขั้นตอนดังนี้

7.1 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ คือการรวบรวมข้อมูลการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูล ให้ครบถ้วน ทันสมัย ซึ่งได้แก่ ข้อมูลในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปแสดง ค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น การรวบรวมปัญหาสำคัญของ ท้องถิ่น ข้อมูลปัญหาและความต้องการที่สำคัญของท้องถิ่น จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อ

แก้ไขปัญหาดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรรวบรวมปัญหาสำคัญไว้ตลอดจนข้อมูลจากแผนชุมชน เพื่อพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

7.2 วิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานะภาพการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาสและภาวะคุกคาม หรือข้อจำกัดอันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่นทั้งหมดเป็นการประเมิน สถานะภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า ปัจจุบันท้องถิ่นมีศักยภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงาน ในอนาคตต่อไป ทั้งนี้โดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง (SWOT Analysis)

7.3 การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ

วิสัยทัศน์และพันธกิจ เป็นสิ่งที่จำเป็นและควบคู่ไปกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องกำหนดให้ครอบคลุมและสอดคล้องกันกับสภาพพื้นที่ และเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนไว้ในแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งได้ให้แนวทางและความหมายในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจไว้ ดังนี้

7.3.1 วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคตซึ่ง เป็น “จุดมุ่งหมาย” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าเพราะเชื่อว่า หากสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลให้เกิดคุณค่า หรือค่านิยมบางประการที่เรายึดถือ เช่น คุณภาพชีวิตของประชาชน การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน

7.3.2 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำโดย จะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบแล้วว่าท้องถิ่นต้องการอะไร เป็นอะไรในอนาคต และจะเป็นไปได้เมื่อผล การวิเคราะห์ศักยภาพและการประเมินสถานะภาพ การพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันผนวกกับ ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและความต้องการความคาดหวังของทุกฝ่ายในท้องถิ่น ดังนั้นการตอบ คำถามว่าท้องถิ่นจะต้องทำอะไร เพื่อใคร คำตอบที่เกิดขึ้นคือ ความหมายของคำว่า พันธกิจ นั้นเอง หากเปรียบเทียบวิสัยทัศน์เป็นเสมือนจุดหมายปลายทาง พันธกิจก็เป็นเหมือนเส้นทางที่ ถูกต้องชัดเจนที่แนะนำเราไปสู่จุดหมายปลายทาง

7.4 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือกรอบความคิดที่ใช้ใน การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เราจะใช้กรอบสองกรอบ กรอบความคิดแรก คือ วิสัยทัศน์และพันธกิจ หมายความว่า จุดมุ่งหมายดังกล่าวต้องสอดคล้อง หรือนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่ กำหนดไว้ กรอบความคิดที่สอง ก็คือ หลักการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งหมายถึง การรักษาและเพิ่มพูน ความเจริญงอกงามของท้องถิ่น ในลักษณะที่จะเป็นการสืบสานความเจริญงอกงามนั้น ให้ไปบุลย์

สืบเนื่องไปถึงชั่วลูกชั่วหลาน โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายในด้านต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว สาเหตุที่นำหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกรอบในการกำหนดจุดมุ่งหมายนั้นก็เพราะเป็นที่พิสูจน์กันแล้วว่า การพัฒนาที่มุ่งเน้นแต่เพียงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่เพียงอย่างเดียวนั้นได้ก่อให้เกิดความเผาผลาญทรัพยากรธรรมชาติอย่างมากมายจนกระทั่งทำให้ระบบนิเวศวิทยาเสียสมดุลส่งผลให้เกิดภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิกฤตภัย และอุทกภัยอย่างรุนแรง ทั้งในระดับภูมิภาค ระดับประเทศและทั่วโลก สภาพการณ์เช่นนี้หากปล่อยให้ดำเนินการต่อไปย่อมบ่อนทำลายขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรมไปในที่สุด

7.5 การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมาย และตัวชี้วัด โดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ แล้วขั้นตอนต่อไป คือการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นหมายถึง แนวคิดหรือวิธีการที่แบบกาย อันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนตัวขององค์กรจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร อันเป็นการตอบคำถามว่า ท้องถิ่นจะไปถึงจุดเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างไร ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกรอบชี้แนะ หรือส่วนหัวกระบวนของชุดแผนงาน ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นเลือก ที่จะปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเมื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์พร้อมแล้ว หมายความว่าย่อบรรลุถึงพันธกิจที่ต้องการด้วยแนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะกำหนดแนวทางการพัฒนา หรืออาจเรียกว่า ยุทธศาสตร์ย่อยเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินการให้บรรลุยุทธศาสตร์พัฒนานั้น ๆ แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ จะต้องนำแนวทางที่ได้ทั้งหมด มาทำการบูรณาการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน การบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นจะทำให้ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ สมบูรณ์ขึ้น

8. ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดประเด็นในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน ซึ่งมีแนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

8.1 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจะสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางจากยุทธศาสตร์การพัฒนาพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ขอบเขต

ประเภท โครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางเสนอโครงการที่เกินศักยภาพ ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด อำเภอ นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นและแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

8.2 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณาโดยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในครั้งแรกให้เวทีการประชุมร่วมกันดังกล่าว คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่สมควร นำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำแผนโครงการ กิจกรรม ในแผนพัฒนาสามปี ต่อไป สำหรับการจัดทำแผนสามปีครั้งต่อไป เมื่อครบรอบ 1 ปี ให้เวทีการประชุมร่วมพิจารณาทบทวนดูว่ายุทธศาสตร์ แนวทาง การพัฒนาที่ได้คัดเลือกและโครงการ กิจกรรมที่กำหนดไว้ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในปีต่อไป จะสามารถคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่จะนำมาใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้วเวทีการประชุมร่วมพิจารณาว่าจะมีแผนงาน โครงการ กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ

8.3 การจัดทำรายละเอียดโครงการ กิจกรรมการพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกโครงการกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบและตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเน้นการศึกษารายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

8.4 ในการพิจารณาให้ดำเนินการในเชิงบูรณาการถึงกิจกรรมต่างๆ โดยละเอียดทั้งที่ใช้และไม่ใช้งบประมาณและพิจารณาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในการกำหนดหน่วยงาน รับผิดชอบ เจ้าภาพหลัก เจ้าภาพรอง และหน่วยงานสนับสนุนใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนสนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคมและพิจารณานำโครงการ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน หรือโครงการกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี พิจารณานำโครงการกิจกรรมที่เป็นปัญหา ความต้องการของประชาคมจากการจัดเวทีประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีได้ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงงบประมาณ รายรับ รายจ่าย ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ และภาคีการพัฒนาให้ความสำคัญของแผนพัฒนาและนโยบายระดับต่าง ๆ

9. แผนการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของการจัดทำแผนดังนี้

9.1 ความหมายของการดำเนินงาน คือแผนงาน/โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น ทำให้แนวทางการดำเนินงานในปีงบประมาณนั้น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความชัดเจนในการปฏิบัติมากขึ้นลดความซ้ำซ้อนของโครงการ/กิจกรรม มีการประสานและบูรณาการการทำงานกับหน่วยงาน และการจำแนกรายละเอียดต่าง ๆ ของแผนงาน/โครงการซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อควบคุมการดำเนินงานและการประเมินผล

9.2 ลักษณะของแผนการดำเนินงาน คือแผนการดำเนินงานจะกำหนดรายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะบรรจุในแผนการดำเนินงานจะมีที่มาจาก

9.2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รวมทั้งเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ)

9.2.2 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเองโดยไม่ใช้งบประมาณ

9.2.3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบจากแผนปฏิบัติการราชการประจำของจังหวัด หรืออาจสอบถามไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

9.3 ระยะเวลาการจัดทำแผนดำเนินงาน

ระยะเวลาในการจัดทำแผนดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคมของทุกปีงบประมาณนั้น หากคาดว่าจะดำเนินการจัดทำไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด ให้เสนอขอขยายเวลาการจัดทำแผนดำเนินงานต่อผู้บริหารท้องถิ่นภายหลังจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนการดำเนินงานแล้ว หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งงบประมาณเพิ่มเติมหรือได้รับแจ้งจากแผนงาน/โครงการเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่มีการจัดตั้งงบประมาณเพิ่มเติมหรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการเพิ่มเติมจากหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ๆ โดยให้จัดทำแผนการดำเนินงานเพิ่มเติม

10. แบบติดตามประเมินผลแผน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดการติดตามประเมินผลแผนไว้เป็นอีก กระบวนการหนึ่งในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

10.1 ความหมายของแบบติดตามประเมินผลแผน

10.1.1 แบบติดตาม คือการตรวจสอบการดำเนินงานหรือปฏิบัติงาน เพื่อลด ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงาน การติดตามงานเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการควบคุม การดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยดี ในทันทีที่เกิดปัญหาอุปสรรค

10.1.2 การประเมินผลแผน หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงานใน ระหว่างที่กำลังดำเนินการ หรือภายหลังที่การดำเนินการสำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว

10.2 ปัจจัยและสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ท้องถิ่น

การวางแผนในการติดตามและประเมินผล ต้องประกอบด้วย หลักการวิเคราะห์ (SWOT) การวางแผนพัฒนาทุกระดับ และสภาพแวดล้อม เนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานใน ปัจจุบันอยู่ในบริบทต่าง ๆ คือความซับซ้อนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการแข่งขันอย่างรุนแรง มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากรในการทำงาน เพื่อเป็นการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อให้แน่ใจว่า การทำงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้

ดังนั้นการจะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ สามารถเอาชนะสภาพแวดล้อมที่คุกคามหรือเป็น อุปสรรคในการทำงานได้จนเป็นผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีแผนดำเนินงานที่มีกลยุทธ์เป็นหลักคือ การบริหารเชิงกลยุทธ์

การจัดการ/บริหารเชิงกลยุทธ์ คือกระบวนการของการกำหนดทิศทางระยะยาว กำหนด กลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์ และการประเมินกลยุทธ์ยังสร้างความสอดคล้องของการทำงานภายใน จะช่วยให้หน่วยงานมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์เดียวกัน ถ้าปราศจากแนวทางที่กำหนดโดยการจัดการ เชิงกลยุทธ์แล้วหน่วยงานมักโน้มเอียงไปสู่ทิศทางที่แตกต่างกัน

10.3 องค์ประกอบของการติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

10.3.1 มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดการวางแผนการติดตาม

10.3.2 มีมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่แน่นอน

10.3.3 มีการทบทวนของงานอยู่เสมอ

10.3.4 มีการทบทวนเป้าหมายมาตรฐานอยู่เสมอ

10.3.5 นำผลการประเมินผลมาประเมินผลและนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อก่อให้เกิดการแก้ไข้ปัญหา

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นั้นหมายถึง เทศบาล เมืองพัทยาและ องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและสำหรับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้จะมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ในระยะปานกลาง ถึงระยะยาว เพื่อให้ทราบทิศทางและความต้องการในอนาคต โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ กำหนดให้ประชาชนและภาคประชาสังคมเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้กระบวนการวางแผนของท้องถิ่นสอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชนในพื้นที่และเพื่อให้การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาถูกนำไปปฏิบัติ ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

เทศบาลถือว่าเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและ ใช้ในการบริหารเมืองเป็นหลัก ซึ่งหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้ “เทศบาล” เป็น เครื่องมือที่สำคัญในการปกครองประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สำหรับ สังคมไทยเทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบัน

หลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนด หลักเกณฑ์ให้จัดตั้งเทศบาลขึ้นได้ 3 ประเภท ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 176-178)

1. เทศบาลตำบล กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้ อย่างกว้าง ๆ ดังนี้
  - 1.1 มีรายได้จริงโดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ 12,000,000 บาทขึ้นไป
  - 1.2 มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป
  - 1.3 ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คน ต่อ 1 ตร.กม. ขึ้นไป
  - 1.4 ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น

2. เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

2.1 ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง ให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ดังนี้

2.2 ส่วนท้องที่ที่มีใช่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้

2.2.1 เป็นท้องที่ที่มีพลเมืองตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป

2.2.2 ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร

2.2.3 มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

2.2.4 มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

3. เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

3.1 เป็นท้องที่ที่มีพลเมืองตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

3.2 ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร

3.3 มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3.4 มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนคร

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติหรือหน้าที่ที่บังคับให้ปฏิบัติ และอำนาจหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ นอกจากนั้นยังมีอำนาจตามที่กฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนด ทั้งยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในฐานระดับต่าง ๆ ไว้ เช่น เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ไว้แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดกล่าวคือ (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 184-185)

เทศบาลตำบล

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลเมือง

มีหน้าที่เช่นเดียวกันกับเทศบาลตำบลตามข้อ 1 - 9 และมีหน้าที่เพิ่มอีกดังนี้

10. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
11. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
12. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
13. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
14. ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
15. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
16. ให้มีการดำเนินการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

เทศบาลนคร

มีหน้าที่เช่นเดียวกันกับเทศบาลเมืองตามข้อ 1 - 16 และมีหน้าที่เพิ่มอีกดังนี้

17. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
18. กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
19. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพและสถาน

บริการอื่น

20. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
21. จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
22. การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
23. การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

สรุป การจัดตั้งเทศบาลนั้นได้แบ่งเทศบาลเป็น 3 ประเภท โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร ความเจริญทางเศรษฐกิจ และความสำคัญทางการเมืองเป็นหลัก ซึ่งการจัดตั้งเทศบาลทุกประเภทนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นและต้องมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

บริบทของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

เทศบาลตำบลละหานทราย เดิมเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลมาก่อน มีสำนักงานตั้งอยู่บนที่ว่าการอำเภอละหานทราย ซึ่งเรียกว่า “สุขาภิบาลละหานทราย” จัดตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2514 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอนที่ 109 หน้า 2797 ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2514 และต่อมามีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พุทธศักราช 2542 จัดตั้งเทศบาลตำบล ซึ่ง

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 9ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เป็นผลให้สุขาภิบาลละหานทราย เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลละหานทราย ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และในปัจจุบันเทศบาลตำบลละหานทราย มีอาคารสำนักงานเป็นของตนเองเพื่อให้ ประชาชนในเขต เทศบาลที่มาติดต่อราชการและขอรับบริการ ด้านต่างๆ ได้ด้วยความสะดวก ซึ่งสำนักงานดังกล่าวตั้งอยู่ที่เลขที่ 499 หมู่ที่ 8 ถนนละหานทราย - บ้านกรวด ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ (เทศบาลตำบลละหานทราย. 2554 : 9 - 33)

ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขต และเขตการปกครอง

1. ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ในตัวอำเภอ ละหานทราย อยู่ตอนล่างสุดของจังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 99 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 387 กิโลเมตร

2. พื้นที่

เทศบาลตำบลละหานทราย มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 9.346 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 5,841 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.75 ของพื้นที่อำเภอละหานทราย

3. อาณาเขตติดต่อ

เทศบาลตำบลละหานทราย มีอาณาเขตติดต่อตามประกาศกระทรวงมหาดไทยในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอนที่ 109 หน้า 2797 ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2514 ดังนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 จึงให้ยกฐานะท้องถิ่นบางส่วนของตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จัดตั้งเป็นสุขาภิบาล มีชื่อว่า “สุขาภิบาลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์” และให้มีเขต ดังต่อไปนี้

ด้านเหนือ

ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 2 จากหลักเขตที่ 2 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 3 จากหลักเขตที่ 3 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 4 จากหลักเขตที่ 4 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 5 จากหลักเขตที่ 5 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตที่ 6 จากหลักเขตที่ 6 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันออกเฉียง ออก ถึงหลักเขตที่ 7 จากหลักเขตที่ 7 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 8

จากหลักเขตที่ 8 ตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 9

ด้านตะวันออก

จากหลักเขตที่ 9 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 10

จากหลักเขตที่ 10 ตรงไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตที่ 11

จากหลักเขตที่ 11 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่

ด้านใต้

จากหลักเขตที่ 12 เลียบตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 13

จากหลักเขตที่ 13 ตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 14

ด้านตะวันตก

จากหลักเขตที่ 14 ตรงไปทางทิศเหนือบรรจบหลักเขตที่ 1

4. เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลละหานทรายมีพื้นที่ 9.346 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลละหานทราย จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 และบางส่วนของหมู่ที่ 11 แบ่งเป็นชุมชนย่อยจำนวน 17 ชุมชน ดังนี้

ชุมชนที่ 1. ชุมชนวัดโพธิ์ทรายทอง	หมู่ที่ 1
ชุมชนที่ 2. ชุมชนละหานทราย	หมู่ที่ 1
ชุมชนที่ 3. ชุมชนตลาดสด	หมู่ที่ 1
ชุมชนที่ 4. ชุมชนโคกเก่า	หมู่ที่ 2
ชุมชนที่ 5. ชุมชนคุ้มถ่าน	หมู่ที่ 2 , หมู่ที่ 11 บางส่วน
ชุมชนที่ 6. ชุมชนโคกจิวเหนือ	หมู่ที่ 3
ชุมชนที่ 7. ชุมชนโคกจิวใต้	หมู่ที่ 3
ชุมชนที่ 8. ชุมชนสะเดา	หมู่ที่ 4
ชุมชนที่ 9. ชุมชนสนวน	หมู่ที่ 4
ชุมชนที่ 10. ชุมชนโรงเลื่อย	หมู่ที่ 6
ชุมชนที่ 11. ชุมชนโลกจำปี	หมู่ที่ 6
ชุมชนที่ 12. ชุมชนโรงงาน	หมู่ที่ 7
ชุมชนที่ 13. ชุมชนโรงเตา	หมู่ที่ 7
ชุมชนที่ 14. ชุมชนหนองปรือเหนือ	หมู่ที่ 8
ชุมชนที่ 15. ชุมชนหนองปรือใต้	หมู่ที่ 8
ชุมชนที่ 16. ชุมชนชลประทานเหนือ	หมู่ที่ 10

ชุมชนที่ 17. ชุมชนชลประทานใต้

หมู่ที่ 10

ประชากร

เทศบาลตำบลละหานทราย มีประชากรในปัจจุบัน สิ้นสุด ณ 31 มีนาคม 2554

(สำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลละหานทราย)

จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น	8,587	คน	แยกเป็น
จำนวนประชากรชาย	4,372	คน	
จำนวนประชากรหญิง	4,215	คน	
จำนวนบ้านเรือน	2,855	หลังคาเรือน	

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. ถนนในเขตเทศบาล

ภายในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย มีถนนที่ใช้สัญจรไปมาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถนนมีปริมาณมากและได้รับการปรับปรุงเป็นถนนแบบมาตรฐานเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล จำนวน 93 สาย ระยะทาง รวม 49.161 กิโลเมตร พื้นผิวจราจร รวมประมาณ 305.596 ตารางกิโลเมตร

2. การประปา

เทศบาลตำบลละหานทราย ได้มีน้ำประปาบริการประชาชนในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย โดยได้รับน้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาคละหานทราย แต่ยังไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน จำนวนหลังคาเรือนที่มีน้ำประปาใช้ ประมาณ 1,536 หลังคาเรือนและในปีงบประมาณนี้ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลละหานทราย ได้มีนโยบายที่จะดำเนินการให้ประชาชนได้มีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึง

3. การไฟฟ้า

ปัจจุบันการดำเนินการจ่ายกระแสไฟฟ้า ให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อยู่ในความรับผิดชอบ และดำเนินงานโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาอ้อยอำเภอละหานทราย โดยจ่ายกระแสไฟฟ้าภายในเขตเทศบาล อำเภอ และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อจ่ายให้กับบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ธุรกิจบริการ และหน่วยงานราชการ ต่างๆ เป็นต้น ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ยังไม่ทั่วถึงทุกหลังคาเรือน จำนวนหลังคาเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 2,167 หลังคาเรือน และไฟฟ้าสาธารณะทั้งหมด จำนวน 422 โคม ใช้กระแสไฟฟ้าทั้งหมด จำนวน 129,926 หน่วย โดยในเขตเทศบาลมีข้อมูลการใช้ไฟฟ้า

4. การสื่อสาร

ระบบโทรคมนาคม หมายถึง ระบบการสื่อสารที่มีการให้บริการ เช่น โทรศัพท์ และการสื่อสารอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 โทรศัพท์

ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย มีโทรศัพท์แบบคู่สายขององค์การโทรศัพท์มาให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งปัจจุบันประชาชนได้ใช้โทรศัพท์ของ ระบบ ทีทีแอนด์ที และมีตู้โทรศัพท์สาธารณะในเขตเทศบาล ซึ่งก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ประชาชนยังติดต่อสื่อสารด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ (โทรศัพท์มือถือ)

4.2 การไปรษณีย์

ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย ได้รับการบริการในเรื่องของการไปรษณีย์จากบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สาขาละหานทราย ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเพื่อให้บริการประชาชนในเขตเทศบาลและประชาชนบริเวณใกล้เคียง ให้บริการด้านไปรษณีย์อย่างเต็มรูปแบบ ประชาชนสามารถรับบริการได้ในวันปกติ (วันจันทร์ - - ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 - 16.30 น.) และวันหยุดราชการ (วันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 - 12.00 น.) เว้นวันหยุดราชการ

4.3 ระบบเสียงตามสาย หอกระจายข่าว

ระบบเสียงตามสายของเทศบาลตำบลละหานทราย ตั้งอยู่ที่สำนักงานเทศบาลตำบลละหานทราย หมู่ที่ 8 สามารถให้บริการข่าวสารทางราชการและข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้กับประชาชนได้ครอบคลุมพื้นที่ มีลำโพงเสียงตามสาย จำนวน 70 จุด กระจายเสียงวันละสองรอบ คือ รอบเช้า เวลา 07.30 - 08.00 น. และรอบบ่าย เวลา 16.00 - 16.30 น. และนอกจากนั้นจะเป็นการกระจายเสียงตามภารกิจที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

4.4 หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

ด้านเศรษฐกิจ

1. โครงสร้างทางเศรษฐกิจ/รายได้ประชากร

ลักษณะการประกอบอาชีพของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย โดยทั่วไปจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและ อาชีพอื่น ๆ รายได้เฉลี่ยของประชากร คิดเป็น 56,742.- บาท/คน/ปี

ด้านสังคม

1. ชุมชน

ชุมชนย่อยเพื่อการพัฒนา จำนวน 17 ชุมชน จำนวนบ้าน 2,855 หลังคาเรือน จำนวนประชากรในชุมชน จำนวน 8,591 คน หมู่บ้านในเขตเทศบาล จำนวน 8 หมู่บ้าน

2. ศาสนา

ผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.50 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบล ละหานทราย มีสถานที่ประกอบศาสนกิจจำนวน 5 แห่ง คือ วัดโพธิ์ทรายทอง, สำนักสงฆ์มณีรัตนาราม, สำนักสงฆ์พระศุภคงคาราม, สำนักสงฆ์วัดป่าละหานทราย, ที่พักสงฆ์บ้านชลประทาน, ผู้นับถือศาสนาอื่น ร้อยละ 0.50 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย ซึ่งได้แก่ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์

3. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย ประกอบด้วยผู้คนที่อพยพ มาตั้งถิ่นฐานจากหลายแหล่ง และมีภาษาพูดแตกต่างกัน เช่น เขมร ลาว ส่วย ไทย ดังนั้น ประเพณี วัฒนธรรมจึงค่อนข้างหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละชุมชน แต่ในปัจจุบันวัฒนธรรม ความเชื่อต่าง ๆ ได้ผสมผสานเป็นวัฒนธรรมไทยแล้ว ซึ่งเทศบาลตำบลละหานทรายมีประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณี สงกรานต์ เดือน เมษายน , ประเพณี แห่เทียนพรรษา ประมาณเดือน กรกฎาคม, ประเพณี งานวันออกพรรษา ประมาณเดือน ตุลาคม, งานแข่งเรือหาปลาหนอง ละหานทราย ประมาณเดือน ตุลาคม , ประเพณี ลอยกระทง ประมาณเดือน พฤศจิกายน นอกจากนี้ เทศบาลตำบลละหานทรายยังเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันปิยะมหาราช ฯลฯ และประเพณีประจำท้องถิ่นอื่น ๆ

4. สาธารณสุข (ข้อมูล ณ วันที่ เมษายน พ.ศ. 2553 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ละหานทรายและโรงพยาบาลละหานทราย)

4.1 โรงพยาบาลขนาด 60 เตียง	จำนวน	1	แห่ง
4.2 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	จำนวน	1	แห่ง
4.3 คลินิกเอกชน	จำนวน	2	แห่ง
4.4 ศูนย์สุขภาพชุมชน	จำนวน	5	แห่ง

5. การศึกษา

ข้อมูลด้านสถานศึกษา จำนวนนักเรียน บุคลากรด้านการศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบล ละหานทราย มีดังนี้

5.1 โรงเรียนบ้านหนองละหานทราย ข้าราชการครู จำนวน 7 คน แบ่งเป็น ชาย 3 คน หญิง 4 คน

5.2 โรงเรียนบ้านละหานทราย (ศุภราชบุรีบำรุง) ข้าราชการครู จำนวน 55 คน แบ่งเป็น ชาย 6 คน หญิง 39 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 12 คน แบ่งเป็น ชาย 3 คน หญิง 9 คน ลูกจ้าง จำนวน 1 คน ภารโรง จำนวน 2 คน

5.3 โรงเรียนบ้านสะพานทรายรัชดาภิเษก ข้าราชการครู จำนวน 58 คน แบ่งเป็น ชาย 25 คน หญิง 33 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 9 คน แบ่งเป็น ชาย 5 คน หญิง 4 คน พนักงานราชการ จำนวน 10 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน ภารโรง จำนวน 11 คน

6. การบริหาร เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ในรูปแบบการบริหารแบบ นายกเทศมนตรี ซึ่งการบริหารงานของเทศบาลตำบลสะพานทราย เป็นดังนี้

6.1 ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายสภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 12 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเทศบาล เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2551 มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

6.2 ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในเขตเทศบาล เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2552 และรองนายกเทศมนตรี 2 คน เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาล มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้รับผิดชอบนโยบายหรืองานต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่โดยเฉพาะของคณะผู้บริหาร มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรี และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของเทศบาล

เทศบาลตำบลสะพานทราย ปัจจุบันเป็นเทศบาลขนาดกลาง มีการจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในเทศบาลออกเป็น 1 สำนัก 6 กองและอีก 1 หน่วยหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. กองคลัง
3. กองช่าง
4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองการศึกษา
6. กองสวัสดิการสังคม
7. กองวิชาการและแผนงาน
8. หน่วยตรวจสอบภายใน

สำนักปลัดเทศบาล ให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาลและราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดในเทศบาล โดยเฉพาะรวมทั้งกำกับ

และเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาล

กองวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายและแผน ซึ่งมีลักษณะเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายจัดทำแผนหรือโครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานหรือความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นนโยบายแผนงานของเทศบาล หรือเมืองพัทยาและโครงการระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม หรือระดับจังหวัดแล้วแต่กรณี และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

กองคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน และเอกสารทางการเงิน การตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกา งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญเงินอื่น ๆ งานเกี่ยวกับการจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่าง ๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภททะเบียนคุมเงินรายได้และรายจ่ายต่าง ๆ การควบคุมการเบิกจ่าย งานทำงบทดลองประจำเดือน ประจำปี งานเกี่ยวกับการพัสดุของเทศบาล การจัดเก็บภาษีต่าง ๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ฯลฯ งานจัดทำงบประมาณ งานผลประโยชน์ของเทศบาล และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

กองช่าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบการจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรม การจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบและเขียนแบบการตรวจสอบ การก่อสร้าง งานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานแผนการปฏิบัติงานการก่อสร้างและซ่อมบำรุง การควบคุมงานก่อสร้างและซ่อมบำรุง และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับแนะนำช่วยเหลือด้านการเจ็บป่วยของประชาชน การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การสุขาภิบาล การรักษาความสะอาด งานสัตวแพทย์ ตลาดสาธารณะ สุสาน และฌาปนสถานสาธารณะ ตลอดจนควบคุมการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น การแต่งผม การจำหน่ายอาหาร เป็นต้น ซึ่งรวมเรียกว่า การประกอบการค้าอันอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน รวมทั้งงานสาธารณสุขอื่นๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

กองการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และพัฒนาการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย งานกิจการศาสนา ส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม งานกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กเยาวชน และงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

กองสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาชุมชน การจัดระเบียบชุมชนหนาแน่นและชุมชนแออัด การให้คำปรึกษาแนะนำหรือตรวจสอบเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม และงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแล เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงาน และช่วยให้หน่วยรับตรวจสอบสามารถประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ได้มีความพยายามที่จะปฏิบัติทางระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามที่ระเบียบกำหนด สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นยังอยู่ในระดับน้อย ทำให้พบว่าประชาชนยังไม่ค่อยจะให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่กำกับดูแลจะต้องให้ความสำคัญและส่งเสริม สนับสนุนด้านความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

กิตติศักดิ์ มากมี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพอ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมคิด มีส่วนร่วมปฏิบัติ มีส่วนร่วมติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมคิด มีส่วนร่วมตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

อุไรวรรณ แจ่มใส (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านแผนพัฒนาตำบลเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเสนอปัญหาความต้องการ เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือขึ้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน และอันดับสุดท้ายคือขึ้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

. อาริยา บุญเปลื้อง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ : เปรียบเทียบชาวไทยพื้นราบกับชาวไทยภูเขา จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพสมรส รายได้ ตำแหน่ง จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขา

เกศิณี พรหมตัน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในระดับมาก สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่งในสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 สมาชิกในชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแม่ใจ ยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหา ส่วนใหญ่ยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและภาครัฐ ส่วนปัญหาและข้อจำกัดในด้านงบประมาณ สายการปฏิบัติงานการบังคับบัญชาที่ซับซ้อน ทำให้โครงการที่บรรจุไว้ในแผนไม่ได้รับการดำเนินการอย่างแท้จริง

เดชอุดม ขุนทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล : กรณีศึกษาตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดพิจิตร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับ มาก เพศ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน ตำแหน่งทางสังคม และภาวะหนี้สิน ไม่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ส่วนตัวแปรอายุ ระยะเวลาการอยู่ในท้องถิ่น และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชาชนมองเฉพาะปัญหาของตนโดยไม่ให้ความสำคัญในการ จัดทำแผนพัฒนาตำบล ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และยังขาดข้อมูลที่ แท้จริงในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนั้น แนวทางที่จะแก้ไขหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดแผนและนโยบายมาตรการต่าง ๆ ในการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และให้ประชาชนได้เห็น ประโยชน์และความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ องค์การ บริหารส่วนตำบล ได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงาน ต่าง ๆ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน และร่วมกันผลักดันแผนงาน กิจกรรมโครงการจาก แผนพัฒนาตำบลสู่การปฏิบัติ มาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาตำบลอย่างแท้จริง

พิภพ กิตติกาศ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอมะเขง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสันมหาพนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคม-การจัดทำแผนเทศบาล อยู่ใน ระดับมากแต่กลับมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการเข้า มามีส่วนร่วม พบว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยความสมัครใจ ตามสิทธิหน้าที่ สามารถเสนอปัญหาของหมู่บ้านได้อย่างอิสระในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ สามารถสนองตอบความต้องการพื้นฐานและสิทธิที่ชอบธรรมขณะที่ประชาชนมีความเห็นว่า ผู้บริหารมีนโยบายแต่ไม่ชัดเจน ไม่มีความจริงจังในการแก้ปัญหาให้แก่ท้องถิ่น ไม่สามารถสนอง ความต้องการของหมู่บ้านอย่างจริงจัง การทำงานขาดความโปร่งใสมีการคอร์รัปชันและโครงการไม่ มีประสิทธิภาพ ไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร เป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสันมหาพนไม่มาก

วิรัชย์ คำถ่าน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลส่วนตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการกำกับติดตามผลและด้านการรับประโยชน์ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมดำเนินการ

ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเตรียมการจัดทำแผนและด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ไพศาล แก้วบุตรดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขวาง อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ภทนิษฐ์ เสาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

ทองสุข บรรดาศักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไป

หาดำสุดจะได้ดังนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาตามลำดับ

สมควร คลังสูงเนิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

คมขำ กรมไธสง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะเฟือง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาดำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ตามลำดับ

ฉันท์ผกา พลภักดี (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาดำ ได้ดังนี้ ด้านการเสนอข้อมูลเพื่อตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยละ 100 รองลงมาคือ ให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน และให้มีการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ

สรุป งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยภาพรวมนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรม / โครงการงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีลำดับขั้นตอน รูปแบบที่ชัดเจนได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เน้นการรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นพอสมควรจึงจะประสบความสำเร็จ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการศึกษาดูงานนั้น สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์และคิดกิจกรรมที่จะพัฒนาชุมชนภายใต้ศักยภาพของตำบล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 หมู่บ้าน 17 ชุมชน และมีสิทธิในการเลือกตั้ง จำนวน 6,172 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5%$ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 ตำบลละหานทราย	1,233	75

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 2 ตำบลละหานทราย	794	49
หมู่ที่ 3 ตำบลละหานทราย	580	36
หมู่ที่ 4 ตำบลละหานทราย	627	38
หมู่ที่ 6 ตำบลละหานทราย	626	38
หมู่ที่ 7 ตำบลละหานทราย	636	39
หมู่ที่ 8 ตำบลละหานทราย	616	38
หมู่ที่ 10 ตำบลละหานทราย	1,060	65
รวม	6,172	378

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 6 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่เคย ตามสภาพของการดำเนินงานในแต่ละด้านซึ่งคำถามครอบคลุมการดำเนินงานของเทศบาลในงาน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลละหานทรายตลอดจนสภาพและปัญหาของการดำเนินงานของเทศบาลตำบลละหานทราย เพื่อนำเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามกิจกรรมที่ดำเนินงาน 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล

2.2 ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) โดยใช้หลักการวัดค่ารวมและประเมินลักษณะจากค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighting Mean Score) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบ ความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้าง ภาษา และความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพ และปัญหาในการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ ได้แก่

2.4.1 ดร.ผดุงชาติ ยั่งยืน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.2 ดร.กระพั่น ศรีงาน รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.3 ผศ.น้อย สุปิงคลัด รองนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.7 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9687 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงนายกเทศมนตรีตำบลละหานทราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง
3. แบบสอบถามจำนวน 378 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 378 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
  2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
- เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 – 6.00	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4.51 – 5.50	มีส่วนร่วมในระดับมาก
3.51 – 4.50	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2.51 – 3.50	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.51 – 2.50	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
1.00 – 1.50	ไม่เคยมีส่วนร่วม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
  - 2.1 ร้อยละ
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย
  - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	378	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	196	51.85
1.2 หญิง	182	48.15
2. อายุ		
2.1 18-29 ปี	25	6.61
2.2 30-39 ปี	85	22.49
2.3 40-49 ปี	149	39.42
2.4 50-59 ปี	89	23.54
2.5 60 ปีขึ้นไป	30	7.94
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	162	42.86
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	62	16.40
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	48	12.70
3.4 อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	52	13.76
3.5 ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	39	10.32
3.6 สูงกว่าปริญญาตรี	15	3.97
4. อาชีพ		
4.1 เกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป	201	53.17
4.2 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	87	23.02
4.3 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	43	11.38
4.4 พนักงานหรือลูกจ้างภาคธุรกิจเอกชน	34	8.99
4.5 อื่น ๆ	13	3.44

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 378 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นชายจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 51.85 เป็นหญิงจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ ปรากฏว่า ช่วงอายุ 40 - 49 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 39.42 รองลงมาช่วงอายุ 50 - 59 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.54

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏว่า จบระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.97

เมื่อจำแนกตามอาชีพ ปรากฏว่า อาชีพเกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 53.17 รองลงมาอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 87 คน คิดเป็น ร้อยละ 23.02 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออาชีพอื่น ๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.44

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 3-6 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	X	S.D.	ความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น			
1. ด้านการเตรียมการ	4.18	1.03	ปานกลาง
2. ด้านการปฏิบัติ	3.92	0.96	ปานกลาง
3. ด้านการติดตามประเมินผล	2.66	0.74	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.59	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.66$) ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการเตรียมการ ($\bar{X} = 4.18$) ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.92$) และด้านการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.66$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสะพานทราย อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเตรียมการ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการเตรียมการ			
1. ท่านเข้าประชุมเพื่อรับฟังเกี่ยวกับระเบียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.47	1.14	ปานกลาง
2. ท่านได้เข้าประชุมเสนอปัญหาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	4.31	1.21	ปานกลาง
3. ท่านได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น	4.21	1.16	ปานกลาง
4. ท่านได้ร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา	4.13	1.18	ปานกลาง
5. ท่านได้เข้าร่วมกำหนดขั้นตอนการจัดประชุม			
ประชาคม	4.13	1.18	ปานกลาง
6. ท่านได้เป็นคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุม			
ประชาคม	4.04	1.22	ปานกลาง
7. ท่านได้ร่วมกำหนดแผนการปฏิบัติงานเพื่อการจัดทำ			
แผนพัฒนาท้องถิ่น	4.14	1.18	ปานกลาง
8. ท่านได้ร่วมพิจารณาบุคลากรเพื่อเข้ามาจัดทำ			
แผนพัฒนาท้องถิ่น	4.12	1.20	ปานกลาง
9. ท่านได้ร่วมประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและ			
ภาคเอกชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.14	1.19	ปานกลาง
10. ท่านได้ให้คำแนะนำและสร้างความเข้าใจให้กับ			
ชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.15	1.20	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.18	1.03	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสะพานทราย อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเตรียมการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังเกี่ยวกับระเบียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือ ข้อ 2. ท่านได้เข้าประชุมเสนอปัญหาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 6. ท่านได้เป็นคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมประชาคม ($\bar{X} = 4.04$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสะพานทราย อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติการ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการปฏิบัติการ			
11. ท่านเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล ประชุมร่วมกับคณะกรรมการของเทศบาลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.07	1.04	ปานกลาง
12. ท่านเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.02	1.10	ปานกลาง
13. ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ในการบรรจุเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.94	1.08	ปานกลาง
14. ท่านร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจเลือกนโยบาย/แผนงาน/โครงการ บรรจุเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.88	1.15	ปานกลาง
15. ท่านเป็นคณะกรรมการในการพิจารณางบประมาณตามนโยบาย/แผนงาน/โครงการ	3.89	1.10	ปานกลาง
16. ท่านเป็นคณะกรรมการพิจารณา นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เพื่อการอนุมัติ	3.84	1.15	ปานกลาง
17. ท่านเป็นคณะกรรมการในการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติจริง	3.91	1.12	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	ลักษณะการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการปฏิบัติการ				
18. ท่านเป็นคณะกรรมการในการดำเนินการตามนโยบาย/แผนงาน/โครงการ และติดตามผลงาน		3.86	1.17	ปานกลาง
19. ท่านร่วมปฏิบัติตาม นโยบาย/แผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมที่อาศัยการบริหารส่วนท้องถิ่น และได้นำไปดำเนินการในท้องถิ่นให้บรรลุตามเป้าหมาย		3.96	1.14	ปานกลาง
20. ท่านประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนบรรลุผลสำเร็จ		3.88	1.16	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.92	0.96	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 11. ท่านเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล ประชุมร่วมกับคณะกรรมการของเทศบาลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ ข้อ 12. ท่านเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 16. ท่านเป็นคณะกรรมการพิจารณานโยบาย/แผนงาน/โครงการ เพื่อการอนุมัติ ($\bar{X} = 3.84$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ลักษณะการมีส่วนร่วม			
ด้านการติดตามประเมินผล			
21. ท่านเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.96	0.93	น้อย
22. ท่านร่วมประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดประเด็นการประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.76	1.02	น้อย
23. ท่านร่วมกำหนดวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับประเด็นด้านต่าง ๆ ของแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.74	0.92	น้อย
24. ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.62	0.91	น้อย
25. ท่านร่วมวิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.63	0.91	น้อย
26. ท่านร่วมสรุปผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.61	0.97	น้อย
27. ท่านออกติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.57	0.92	น้อย
28. ท่านสรุปผลการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและนำเสนอต่อองค์กร	2.60	0.93	น้อย
29. ท่านทำการประเมินผลการได้รับประโยชน์ในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.62	0.92	น้อย
30. ท่านให้ข้อเสนอแนะ/การปรับปรุงแก้ไขการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.60	0.94	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.66	0.74	น้อย

จากตาราง 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 21. ท่านเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=2.96$) รองลงมาคือ ข้อ 22. ท่านร่วมประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดประเด็นการประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=2.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 27. ท่านออกติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=2.57$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ปรากฏดังตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วน ร้อยเปอร์เซ็นต์	22	45.83
2	ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่เพื่อประชาสัมพันธ์วันเวลาในการออกประชาคมของเทศบาล	15	31.25
3	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	11	22.92
	รวม	48	100

จากตาราง 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยเปอร์เซ็นต์ คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่เพื่อประชาสัมพันธ์วันเวลาในการออกประชาคมของเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 31.25 และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 22.92 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามานะ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วนในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่ง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำแบบสอบถามไปทดลอง ใช้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9687

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกเทศมนตรีตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนดได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 378 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ รายด้าน 3 ด้าน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการเตรียมการ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยเปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่เพื่อประชาสัมพันธ์วันเวลาในการออกประชาคมของเทศบาล และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีแนวทางที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ อันจะเป็นข้อมูลให้เทศบาลตำบลละหานทราย นำไปปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากยังไม่ทราบถึงบทบาท และหน้าที่ของตนเอง ไม่เข้าใจกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน และการได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมอาจเป็นเพราะขาดการประชาสัมพันธ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารคาดเคลื่อน การไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาล ซึ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น การเสนอความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสมควร คลังสูงเนิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านการเตรียมการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจในการที่ต้องร่วมวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดขั้นตอนในการจัดการประชุมประชาคม พิจารณานुकคนเข้ามาจัดทำแผนพัฒนาเพื่อกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนและประสานงานกับหน่วยงานอื่นของรัฐและเอกชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรายุรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายเข้มวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผลการวิจัยด้านการปฏิบัติการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนบางส่วนให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจเลือกนโยบาย/

แผนงาน/โครงการ บรรจุก้าวเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมจัดลำดับความสำคัญของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ในการบรรจุก้าวเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น และร่วมเป็นคณะกรรมการในการพิจารณางบประมาณตามนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัทนิษฐ์ เสาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองคการบริหารส่วนตำบล อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ผลการวิจัยด้านการติดตามประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสัดส่วนของประชาชนที่มีโอกาสได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีน้อย รวมทั้งประชาชนเข้าใจว่าในขั้นตอนหรือกระบวนการในการติดตามและประเมินผลเป็นหน้าที่ของเทศบาลและเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทองสุข บรรดาศักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการได้เสนอโครงการที่มีความต้องการเป็นจำนวนมากเข้าแผนพัฒนาเทศบาล แต่เทศบาลไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ทุกโครงการ เนื่องจากในแต่ละปีงบประมาณเทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งรายได้ที่จัดเก็บเองมีจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันท์พกา พลภักดี (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยเปอร์เซ็นต์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสะพานทราย อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเตรียมการข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือท่านเข้าประชุมเพื่อรับฟังเกี่ยวกับระเบียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น เทศบาลตำบลสะพานทรายต้องส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมรับฟังเกี่ยวกับระเบียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบปัญหาของประชาชนมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ และให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสะพานทราย อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่มีโอกาสได้รับการคัดเลือกให้ร่วมเป็นคณะกรรมการมีน้อย รวมทั้งประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในส่วนของ การติดตามประเมินผลซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่จัดทำแผนพัฒนา ดังนั้น ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องทำ การประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการติดตามประเมินผลว่าประชาชนสามารถเข้ามาเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ได้เช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสะพานทรายและเทศบาลใกล้เคียง

2.3 ควรมีการวิจัยถึงความคาดหวังของประชาชนในการบริหารหรือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลสะพานทราย เพื่อนำไปปรับปรุงให้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- . (2552ก). การปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554. แหล่งที่มา : <http://www.thailocaladmin.go.th/work/apt/apt.jsp>.
- . (2552ข). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีและแผนการดำเนินงาน). ค้นเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554. แหล่งที่มา : <http://www.thailocaladmin.go.th/servlet/EbookServlet>.
- กานดา พูนลาภทวี. (2530). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- กิตติศักดิ์ มากมี. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพอ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (นโยบายและการวางแผนสังคม). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เกศินี พรหมตัน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์ ร.ม. (การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2544). การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- . (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2555. แหล่งที่มา : <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/482092>.
- . (2548). การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- คมขำ กรมไธสง. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะเฟือง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ฉันท์พกา พลภักดี. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ชาญวุฒิ สิบบุญมา. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเสนอข้อบัญญัติ
ท้องถิ่น ศึกษากรณี : เทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (การเมืองการปกครอง). มหาสารคาม : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูเกียรติ เปรี่ยมศรี. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย :
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง. ปัญหาพิเศษ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : พินนเสพรินต์ติ้ง
เซ็นเตอร์.
- เดชอุดม ขุนทอง. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : กรณีศึกษา
ตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา).
สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ทวีศักดิ์ นพเกษตร. (2541). วิกฤตสังคมไทย 2540 กับบทบาทวิทยาการกระบวนการ เล่มที่ 1.
สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ทองสุข บรรดาศักดิ์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์.
ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.
- เทศบาลตำบลละหานทราย. (2554). แผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2555-2557 เทศบาลตำบล
ละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : เทศบาลตำบลละหานทราย.
- ธรรมรส โชติคุณุชร. (2540). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งประชาคม ประชาสังคม.
ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง.
เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ 598 Print.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2545). ธรรมชาติของการบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม.
กรุงเทพฯ : น้ำฝน.

- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). สิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.
กรุงเทพฯ : อรุณสภา.
- ปิยรัตน์ สุขบรรณ. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พยนต์ เอี่ยมสำอาง. (2542). การปกครองท้องถิ่นกรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 4 ก.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิภพ กิตติกาศ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์. (2543). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การ
พัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ไพศาล แก้วบุตรดี. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลโนนขวาง อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภัทรนิษฐ์ เสาทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2542). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการปกครองท้องถิ่น.
พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วีระชัย คำล้าน. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม.

- (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
สมควร คลังสูงเนิน. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2548). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำ
แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548. ค้นเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554
แหล่งที่มา : www.local.moi.go.th/law003.pdf.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อกิน รพีพัฒน์. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. ค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม
2555. แหล่งที่มา : <http://www.elearning.msu.ac.th>.
- อารียา บุญเปลื้อง. (2549). การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ : เปรียบเทียบชาวไทยพื้นราบกับชาวไทยภูเขา.
วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุไรวรรณ แจ่มใส. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังหว่า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง.
ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยั่งยืน

ด้วย นางสาวกาญจนา สวายพล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ ประชัญ คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.กระพัน ศรีงาน

ด้วย นางสาวกาญจนา สวายพล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย สุปิงคลัค

ด้วย นางสาวกาญจนา สวายพล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๒๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง

ด้วย นางสาวกาญจนา สวายพล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวกาญจนา สวายพล ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลละหานทราย

ด้วย นางสาวกาญจนา สวายพล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

*****

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับทำภาคนิพนธ์ของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการและจะไม่มีผลกระทบในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความจริงทุกประการ ทั้งนี้หวังว่าคงจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี ทางผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 18 – 29 ปี

( ) 30 – 39 ปี

( ) 40 – 49 ปี

( ) 50 – 59 ปี

( ) 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

( ) ประถมศึกษา

( ) มัธยมศึกษาตอนต้น

( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

( ) อนุปริญญา หรือเทียบเท่า

( ) ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

( ) เกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป

( ) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

( ) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

( ) พนักงานหรือลูกจ้างภาคธุรกิจเอกชน

( ) อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวกาญจนา สวายพล

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	113.6667	642.7816	.5371	.9686
A2	113.6333	640.0333	.5509	.9685
A3	113.9000	641.4724	.4521	.9690
A4	113.7667	636.9437	.5843	.9683
A5	113.8333	639.3161	.5120	.9687
A6	113.9333	634.1333	.4997	.9689
A7	114.0667	647.0989	.3153	.9698
A8	113.8000	638.3724	.4775	.9689
A9	113.9000	636.1621	.5053	.9688
A10	113.7000	632.8379	.6262	.9681
B11	114.5000	610.7414	.8457	.9667
B12	114.5000	610.4655	.8503	.9667
B13	114.4333	621.0126	.7842	.9672
B14	114.5000	619.1552	.8033	.9671
B15	114.7333	628.8920	.7311	.9676
B16	114.6333	616.6540	.8278	.9669
B17	114.6333	623.5506	.7954	.9672
B18	114.5667	618.5299	.8260	.9669
B19	114.3333	616.8506	.7994	.9670
B20	114.3333	628.2989	.6740	.9678
C21	114.8000	613.9586	.8044	.9670

C22	114.8000	612.7862	.7559	.9673
C23	114.8333	612.9023	.7863	.9671
C24	114.7000	608.4931	.8090	.9669
C25	114.7000	609.1828	.8143	.9669
C26	114.8000	610.1655	.7524	.9674
C27	114.7667	610.9437	.7847	.9671
C28	114.7667	607.7023	.8190	.9669
C29	114.7000	601.9414	.8065	.9670
C30	114.4667	603.7747	.8135	.9669

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30.0

Alpha = .9687

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	กาญจนา สวายพล
วันเดือนปีเกิด	8 มีนาคม 2525
สถานที่เกิด	ตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	195/1 หมู่ 19 ตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โทร 0-8476-09209
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลละหานทราย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ 31170 โทร 044649192-4
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนละหานทราย รัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2546 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2550 ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2555 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด บุรีรัมย์